

WPROWADZENIE

Tom 49/1 *Neofilologa* jest trzecim tomem studiów teoretycznych i empirycznych poświęconych różnicom indywidualnym w uczeniu się i nauczaniu języków obcych. Jest kontynuacją debaty z tomu pierwszego, poświęconego uczniowi w świetle różnic indywidualnych w uczeniu się, prowadzonej dalej w tomie drugim, który omawia nauczyciela i różnice indywidualne w nauczaniu języka obcego. Zawartość tomu trzeciego *Różnice indywidualne w uczeniu się i nauczaniu języków obcych. Konteksty nauczania* sytuuje się także w szerokim polu zagadnieniowym. Tym razem nurtują nas konteksty nauczania i ich związek z różnicami indywidualnymi w uczeniu się i nauczaniu języków obcych, a wybrane do tomu artykuły ukazują rozległość zagadnienia i różne perspektywy jego interpretacji.

Tom otwiera studium Hanny Komorowskiej: „Język a tożsamość. Język pierwszy, drugi i obcy a sukcesy i niepowodzenia szkolne”. Autorka skupia uwagę na związkach pomiędzy tożsamością narodową/ etniczną a językami używanymi w kontekście szkolnym. Ten ważny esej prowokuje do zastanowienia się, jak bardzo stereotypowe myślenie na temat innych społeczności odciska piętno na przestrzeganiu i organizowaniu procesu nauczania i uczenia się języków.

Następne artykuły to badania empiryczne. Dotyczą kwestii różnic indywidualnych uczniów i zróżnicowania nauczania języka obcego na różnych szczeblach edukacji. W swoim studium, Monika Janicka („Uczeń ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi na lekcji języka obcego w szkole podstawowej – rola nauczyciela i środowiska szkolnego w realizacji koncepcji inkluzji”) zastanawia się, jakie powinny być role nauczyciela i środowiska szkolnego podczas realizacji koncepcji inkluzji w szkole podstawowej.

Badaniom różnic indywidualnych w szkole gimnazjalnej poświęcone są kolejne dwa artykuły. Radosław Kucharczyk („Rola kontekstu społecznego oraz czynników indywidualnych w rozwijaniu kompetencji różnojęzycznej polskich gimnazjalistów”) analizuje rolę kontekstu społecznego w rozwijaniu kompetencji różnojęzycznej polskich gimnazjalistów, głównie w Warszawie, zaś Melanie Ellis („Inside a rural lower secondary school in Poland: factors affecting learner achievement”) kontynuuje wątek roli kontekstu społecznego w odniesieniu do różnic indywidualnych uczniów w nauce języka angielskiego w małym gimnazjum wiejskim.

Kolejne trzy artykuły dotyczą studiów empirycznych młodzieży starszej i młodych dorosłych. Małgorzata Spychała-Wawrzyniak („Uczeń zdolny a udział w olimpiadzie językowej”) odśladania kulisy przygotowania młodzieży licealnej do Olimpiady Języka Hiszpańskiego, zaś przedmiotem rozważań Beaty Karpety-Peć („Indywidualizacja nauczania i uczenia się – otwarte formy pracy w gimnazjum oraz w kształceniu akademickim (*action research*)”) jest analiza porównawcza postrzegania otwartych form pracy na lekcjach języka niemieckiego przez młodzież ponadgimnazjalną i studentów filologii germańskiej. Z kolei, studia filologiczne i nauczanie praktycznego języka angielskiego stanowią kontekst, w którym Mariusz Kruk i Joanna Zawodniak („Nuda a praktyczna nauka języka angielskiego”) badają zjawisko nudy. Jest to nowy aspekt różnicujący uczących się języka obcego, rzadko podejmowany w badaniach glottodydaktycznych.

Całość kończy artykuł Marioli Fiemy i Iwony Janowskiej („Analiza wybranych podręczników do nauczania języka polskiego jako obcego w kontekście edukacji seniorów”), w którym Autorki piszą o podręcznikach do nauczania języka polskiego jako obcego w kontekście edukacji seniorów. Obok informacji dotyczących specyfiki nauczania uczniów w późnej dorosłości, omówienie siedmiu podręczników w oparciu o dołączoną do artykułu siatkę analizy podręcznika ma niewątpliwie walory praktyczne.

Już z tego krótkiego omówienia widać złożoność kontekstów i wielość zagadnień związanych z różnicami indywidualnymi w uczeniu się i nauczaniu języka obcego w danym kontekście społecznym, w tym edukacyjnym. Teksty, tworzące tom trzeci, ukazują nowe doświadczenia i nowe obszary namysłu nad różnorodnością w nauczaniu i uczeniu się języków.

Naszym zamiarem było zainicjowanie dyskusji nad różnymi aspektami różnic indywidualnych, uwzględniających analizy czynników poznawczych i osobowościowych, związków pomiędzy wiekiem uczących się a sukcesem w nauce języka obcego, uczenia się języka przez uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi czy opracowań dotyczących różnic występujących wśród nauczycieli języków obcych wpływających na ich działania dydaktyczne. Wszystkie wymienione zagadnienia znalazły odzwierciedlenie w artykułach zaprezentowanych w trzech tomach *Neofilologa*, opublikowanego po konferencji PTN w Słupsku. Dlatego mamy nadzieję, że lektura tomów stanie się inspiracją dla czytelników, zarówno badaczy zagadnień związanych z różnicami indywidualnymi, jak i innych nauczycieli akademickich, nauczycieli ze szkół i studentów.

Dorota Werbińska
Adriana Biedroń